Furnishing incorrect replies to a Question

Sri H. N. NANJE GOWDA (Arkalgud).—I rise to a point of order under Rule 311 (1) which says that the point of order shall relate to the enforcement of the Rules as regulate the business of the Assembly.

ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ. ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ನೇರವಾದ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಬರಲಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—(ಗ) ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೀಗೆ ಇದೆ:—ಆಡಳಿತ ನಿರ್ದೇಶಕರು ನಿವೃತ್ತ ಸರ್ಕಾರೀ ನೌಕರರೇ, ಮತ್ತು ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರನ್ನು ಪುನರ್ನೇಮಕಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಹತೆಗಳಾವುವು 'ಎಂದು ಕೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಹೌದು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಾಹಕ ಅನುಭವ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವಾಗ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿ ಅಂತ ಅಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೆ ಹೊರತು ಯಾವ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವ ಅವರಿಗೆ ಏನಿತ್ತು * * *

(Interruptions)

Sri K. PUTTASWAMY (Minister for Law, Labour and Parlimentary Affairs).—These things should not be permitted.

Mr. SPEAKAR.—Those words which reflect upon the officer concerned who is not in the House to defend himself, are expunged.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—The purpose of asking a question is to get honest replies from the Government. The very purpose of asking the supplementary is why * * * person has been appointed.

Mr. SPEAKER.—The word * * * is expunged. It is not correct to make allegation against a person who is not in the House. It is not parliamentary to call a person * * * .

(Sri Vatal Nagaraj stood up to speak)

Mr. SPEAKER.—Hon. Member may resume his seat. Let the Member who has raised the point of order explain. No other Member should stand up and argue.

2-00 P.M.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರು ಆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅನುಭವ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಸಭೆಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.....

Mr. SPEAKER.—The hon. member should not stand and speak when I am standing. Nobody is allowed like that. ದಯವಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಎದ್ದುನಿಂತಿದ್ದಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವೇನು ಈಗ ಪಾಯಿಂಟಾಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ?

*** Expunged under orders of the Chair.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದಾರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ಕಾರದ ವರೇನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಡವೆಟ್ಟಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ದೂರುಗಳನ್ನೂ ದೋಷಾರೋಪಣೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಆ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣ? ಅದೇನು ನ್ಪಜನಪಾತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಅವರೊಬ್ಬರು ನಿವೃತ್ತ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಂತಲೋ? ಅವರಿಗೆ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಅನುಭವವಿದೆ? * * * * ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಗೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಡರಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಗಳ ಸಹಿತ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member should not speak like that when the man concerned is not here to defend. Such words will have to be expunged.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Suspicion is there in regard to this man. * * * * *

Mr. SPEAKER. All these words should be expunged. There is no room here to express indecent words. Therefore, such indecent and unparliamentary words should be expunged.

(*Some members wanted to speak*)

Mr. SPEAKER.—Nothing to be recorded till I give a ruling. *****

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ (ಧರ್ಮಸಾಗರ).—ನೀವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರು ಕೆಲವು ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅಷ್ಟು ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಗುರುತರವಾದ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡರು ಇಲ್ಲಿ ಪಿ. ಎಸ್. ಪಿ. ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಗದಗ್ ಕೊ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ಹಿಂದೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಆಗಿದ್ದ ರಿಜೈಡ್ರ್ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏನು ಪಾಯಿಂಟ್ ಇದ್ದರೂ ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದನಂತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರ ಇದೆ. ಅವನು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾನೆ, ಅವನ ಇತಿಹಾಸ ಏನು ಆ ವಿಷಯ ಎರ್ರಾ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹೇಗೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಎಂಬ ಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ.—ಆ ಆಫೀಸರು ಎಂಥವನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಈಗ ಮಾನ್ಯ ನಂಜೇಗೌಡರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವುಗಳು ಎರ್ರಾ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಆಪಾದನೆಗಳು. ನಿಜವಾದ ಆಪಾದನೆಗಳು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡರು, ಈ ಕತೆ ಇದ್ದಾಗ ಏನು ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಬೇಕು. ಅದು ನಮ್ಮ ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಮಗೆ ಅರಿವಾಗಬಹುದು, ನಾನು 1952ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಅವೃಷ್ಟವೊ, ದುರಾದೃಷ್ಟವೋ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳಿ

**** Matter expunged under orders of the Chair.

ದ್ದೇನೆ. ಅವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಇಂಥವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಯಾರನ್ನೋ ತುಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರ ಮೇಲೋ ಸೇಡು ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು, ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದು. ತಾವು ಏನು ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಅದು ಸಾಧುವಲ್ಲ, ಅದು ರಿಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಸ್ಪೀಕರ್, ಈಗ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರಾದರೂ, ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ, ಅಥವಾ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು, ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಮೇಲೆ, ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ, ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ರೇಂಜ್ ಆಫೀಸರ್ ಪರ್ಚಾಪಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಿನಿಮಂ ೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನೇ ಕರಪ್‌ಶನ್ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂತದ್ದು. ಆಗ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ, ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕರಪ್‌ಶನ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಅನೇಕ ಸಲ ಬರುತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಏನು ರಿಕಾರ್ಡಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಅದು ಕರಪ್‌ಷನ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ತರದ ಪದವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕರಪ್‌ಶನ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಲಂಚ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕರಪ್ಟ್‌ನ್ ಆಫೀಸರು ಎಂದರೆ ಲಂಚಕೋರ ಆಫೀಸರು ಎಂದು ನಾವು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಡಿಸ್ ಆನೆಷ್ಟ್ ಎಂದರೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಂಚ ಕೋರ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಹೇಳತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾವು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರುವುದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಗಳಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಬಗೆದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಾವು ಅವರ ವರ್ತನೆಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕನಾದ ಅಧಿಕಾರಿ, ಮೋಸಗಾರ, ಲಂಚಕೋರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳನ್ನು ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನೆ ಆರ್ಬಿಟ್ರರಿಯಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬೇಕು? ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—Sir,.....

Mr. SPEAKER.—The point involved is only this.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I have had the privilege of education; I know what my duties are. I am not prepared to be told what I should say and what I should not say.

Mr. SPEAKER.—I wanted to tell the hon. Member that the point involved is, what is the scope of the question and answer.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I have followed the debate so far and I know my duties and if I transgress my limits, then the Speaker can call me to order. Not otherwise. I need not be told what the point is.

Mr. SPEAKER.—The tone of the argument is surprising!

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—This is not the way in which Hon. Members of this House have got to be treated. There is a way. Democracy does not mean autocracy.

Mr. SPEAKER.—I only pointed out that the point of order related to the scope of the question and answer. That is the only point. There is no scope for any other discussion.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—It is open to the Chair to say that such and such a thing is irrelevant and such and such a thing is relevant, only after I speak and not before.

Mr. SPEAKER.—I know the hon. member has long experience. But rule 311 says that if the Chair wants any clarification, the hon. Members may give and not otherwise. The point here is, what should be the scope of questions and answers. If the hon. Member wants to enlighten me about it, I have no objection.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—The very fact that I wanted to catch your eye means that I wanted to say within the limitations prescribed in the rule.

Sir, I am very sorry to find that different standards are prescribed for Members of this House. It is the privilege of the hon. Members of this House to function under the Constitution and say what they feel to be correct I was very greatly surprised when the hon. Speaker said that the word * * *should be expunged. The Goverument has a function to do and the Opposition has a function to do. The opposition has to critically examine the functions of the Government, the machinery of the Government, its advice and various activities. Within the limited knowledge of the legislature that I have, it is unknown in the history of democracy to say it is unparliamentary. Officers form part of the Government. If any hon. Member rises and speaks of the personal conduct of an officer in his individual capacity, I quite see there is a lot of force in your argument that such a thing should not be done when the gentleman is not here to defend himself. When I say that the machinery is corrupt or the part of the machinery is corrupt or the officials are corrupt, it is unknown in the history of parliamentary democracy that such an expression is termed as unparliamentary. Here is the Government which can defend the entire machinery of the Government. Therefore, I beg to submit that it would be too much to trust on your stand regarding the privilege and rights of the members of the opposition to make honest criticism and criticism of the functions of the Government. I do not think any member of this House on this side named the officer when they said that he is corrupt. When discussion has been going on if I say that a particular officer is corrupt, here are the concerned Ministers to defend the officers because they form part of the Government. You were pleased to observe that hon. Members of this House should not at all make any remark as to the way in which the officer is conducting himself. Therefore, I have to submit that different standards

are prescribed for the proceedings of this House and I for one with all my experience of these years must say that such a thing is unknown in the parliamentary history. I can tell as an example that in 1933-34 when the British Government was functioning here and when all officers of the Government were dead-against public opinion I raised a point that a particular Deputy Commissioner was a blackmarketeer and it has been recorded. You can see that. They were so fair and it is surprising that in democratic set up where the functions of the opposition are very great, very responsible, to tone up the administrative machinery, purify the administrative machinery, they will have to say so many things. To say that such a word is expunged, as I submit, is not correct. Your powers are very great but they are subjected to the powers and the privileges of this House and it cannot be arbitrary. Therefore, I would like to submit with all respect that you should think ten times before giving a ruling because a ruling from the Chair will be referred to not only within the limits of Mysore or India but such a ruling given by the Speaker of an Assembly will be a public document all over the world and it may be quoted by people elsewhere. Therefore any ruling coming from the Chair should be very well considered so that it should be respected not merely in Mysore but all over the world.

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರುದುರ್ಗ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಎತ್ತಿರುವ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್‌ಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಇವನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ರೂಲಿಂಗು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾತನಾಡುವುದೆಲ್ಲ ಅನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೇ ರೂಲ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು ಎಂದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಿರುವಂತೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಂತಹವರಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೇ ಇರುವಾಗ ಈ ಸಭೆಯ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಮೊಟಕುಮಾಡಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ, ಇದನ್ನು ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾವು ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲು ತಾವು ಆ ಉತ್ತರ ಬರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿಷಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈ ರೀತಿ ಮೊಟಕು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ ಎತ್ತಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರಾಗದು ಎಂದೂ ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಇನ್‌ಫಾರ್ಮೇಷನ್ ಮುಚ್ಚಲಿಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಈ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವುದಾದರೂ ಏನು ಎಂದರೆ :

(e) whether the Managing Director is a retired Government servant and if so, his special qualification to get him reappointment ?

ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅವರೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಹೀಗಿದೆ :

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ)

(e) Yes. Administrative and Managerial experience in Industrial concern.

ಇವರು ರಿಟೈರ್ಡ್ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇವರ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್‌ಗಳೇನು ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್‌ರಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲಾ ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಸಚಿವರೂ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇವರು ಇನ್‌ಎಕ್ಸ್‌ಪೀರಿಯನ್ಸ್‌ಡ್ ಆಗಿದ್ದರು ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡರು ಎತ್ತಿರತಕ್ಕಂಥ ಕ್ರಿಯಾರೋಪಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಾಲದು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಕ್ರಿಯಾರೋಪ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ.

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ, ತಾವೂ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಈಗಾಗಲೇ 2½ ಗಂಟೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ಬಜೆಟ್ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಮೇಲೆ 2½ ಗಂಟೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಆದಮೇಲೆ ಈಪೊತ್ತು ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೋರ್ಡ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಕುತೂಹಲ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ರೂಲಿಂಗನ್ನು ನಾಳೆ, ನಾಳಿದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಈಗ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಮನೆಯವರು ಈ ಬಜೆಟ್ ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಿಚಾರವೇ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಇವೊತ್ತೇ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ. ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

Sri G. DUGGAPPA.—We are not at all anxious about the Budget debate. We know what kind of attention Government give to the points raised by the Members of this House. I have been here since 1952. Please refer to the proceedings and see the reply given by the Ministers. The Ministers in charge of Finance Department have not referred to the points raised by the Members of this hon. House. So we have lost that anxiety to listen to the reply of the Ministers. We feel that the Government will not make any pointed reference to many points raised in this House and give replies. Therefore, that anxiety to hear replies to the several points raised by us, is not there.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವೆ. (1) ಕ್ರಿಯಾರೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುವುದು ಏತಕ್ಕೆ? ಮತ್ತು ಬಳಸಬೇಕಾದಂಥ ಭಾಷೆ ಯಾವುದು ಇರಬೇಕು? (2) ಯಾವ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ? (3) ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ತಾನು ಏನೋ ಮಹತ್ತರವಾದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವಂತೆಯೂ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದುಗ್ಗಪ್ಪನವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲತು

ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸನ್ನು ನಾವೂ ಓದಿದ್ದೇವೆ, ನೀವೂ ಓದಿದ್ದೀರಿ. ಹೇಗೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಾರದು ಎಂದು ಇದೆ. ಸುಳ್ಳು ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಮಾತು ಎಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ವ್ಯಭಿಚಾರ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಹಾದರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದುವರೆಗಿನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಶಬ್ದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆದು ಸಂಸದೀಯ ಶಬ್ದ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಬಹಳ ಜನ, ತಮ್ಮಂಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಸಮಯ ಬೇರೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹಾಳಾಗುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗರಡ ನದನ್ಯರು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಮಾತು ಕರ್ಕಶ ಹಾಗೂ ಕಠಿಣವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ತಾವು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವನ ಬಗೆಗೆ ಕಟು ಟೀಕೆ ಸಲ್ಲದು ಎಂದು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಯಾರೋ ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕಳ್ಳ ಎಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಸುಳ್ಳನನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕವರು ಕುಳಿತಿರತಕ್ಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಘನತೆ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಸತ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ತಾವು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಾನು ಈವೊತ್ತು, ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರಕ್ತದ ಒತ್ತಡ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದಕ್ಕೆ ಏನು ಶಬ್ದ ಹಾಕಬಹುದು ಎಂದು ಶ್ರೀ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿ ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಮೂರನೆ ಪಾಯಿಂಟಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾವು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿ. ನಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದರೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ವಿರೋಧ ಮಾಡುವಾಗ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದರು, ದೊಡ್ಡ ಮಾತೊಂದು. ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಭೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಕಾಜಲಗಿ ಅವರು ಬೇರೆಯವರೂ ಹೋಗಿರಲಾರರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈವೊತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಾಧುಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ತಾವೇ ನಾಳೇ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ? ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಬೇಕು; ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಬೇಕು. ನಾವೇ ಇಲ್ಲಿ ಘನ, ಗಂಭೀರ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರೂ, ಅರ್ಹರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಏಕಾಏಕಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷವನ್ನು–ತಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ವೋಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಜನ ವೋಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆ ಪೂರ್ತಿ ತಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆ ತಮಗೆ ಇರಬಾರದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ನಿಕೃಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತು ನಿಯೋಜಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಬಹಳ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಮೊನ್ನೆಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂಥ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಡಿರಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಸ್. ಗೌಡರು ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೋ ಅದೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ನಂಜೇ ಗೌಡರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ನೆಂಟರೇ, ಸಂಬಂಧೀಕರೇ? ತಮಗೆ ಕೋಪ ಏಕೆ ಬರಬೇಕು? ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧೀಕನೇ! ಭ್ರಷ್ಟನನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಕೋಪ ಏಕೆ ಬರಬೇಕು?.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕೋಪ ಏನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅತಿ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ವಿನಂತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿರುವವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಿಸಿ ರಕ್ತದವರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

ಕಾತುರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಜನರು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಆರಿಸಿ ಈ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿರ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ತಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ಮುಗಿಸಬಹುದು, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸದಸ್ಯರು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು, ಬಣಕಾರ್ ಮುಂತಾದವರು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೊಸ ಪಾಯಿಂಟ್ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಲೆ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದಿದೆ, ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸದ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ದರಿಂದ ತಾವು ಕೂಡ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳು ಗೌತ್ತಾಗಿರುವಂತೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನಾದರೂ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದಿವಸ ಎತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಗಹನವಾದುದು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದ್ದು ಒಂದನೆಯ ವಿಚಾರ, ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಹಿನ್ನೆಲೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು, ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದು ಎರಡನೆಯ ವಿಚಾರ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಯಾರು ಯಾವ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅದರಿಂದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಮೂರನೆಯದು. ಇದಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಈ ಮೂರು ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಈ ದಿವಸ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನಾಳೆ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಬಹಳ ಜನ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಸರಕಾರ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕೊಡುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಯಾರೂ ಕೂಡ ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಸರಕಾರ ದವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದು ಪಾರ್ಲ ಮೆಂಟರಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ. ಅದು ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಬೇಕಾದರೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಯಾರಮೇಲೂ ಕೂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನಿಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಾವು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ ನಮಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾರಮೇಲೂ ನಮಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I accept the suggestion made by the Hon'ble the Leader of the Opposition and I shall give my considered ruling either tomorrow or on Monday.

Damages to the Raj Bhavan under construction

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).—ಒಂದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಜನರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದದ್ದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಭವನ ಕಟ್ಟುತ್ತಾ, ಇದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಹಾರ್ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ